

N:o 4.

Af Herr **Ivar Månsson**: *Om förläggande i staden Landskrona af det nya lärarinneseminarium, som kan komma att anordnas för södra Sverige.*

Att svenska folkskoleväsendet under de senaste tio åren gjort stora framsteg, bör ju villigt och med glädje erkännas. Ovedersägligt är ock, att detta lyckliga förhållande i väsendtlig mån beror på större duglighet hos de från de nyorganiserade seminarierna utexaminerade lärarne och lärarinnorna; ty uppoffringarne för folkskoleväsendet må vara än så stora, anordningen af sjelfva skolorna än så god — det viktigaste är och blir dock alltid en kunnig och för sitt kall nitälskande lärarekår. Att befordra och understödja denna högviktiga sak anser jag vara en af folkrepresentationens allra angelägnaste pligter.

Hvad som angår tillgången på och behovet af lärare för den egentliga folkskolan, så är det visserligen en sanning att efterfrågan på sådana är ganska stor och att det hör till undantagen att en tillämplig seminarieelev icke genast efter afslutad lärokurs erhåller anställning, men ännu torde dock de inom riket befintliga sju seminarierna för bildandet af folkskolelärare kunna årligen aflemna ett så stort antal examinerade lärare som behovet kräfver, likasom de väl ännu några år hafva utrymme att emottaga till undervisning de ynglingar som dertill anmäla sig. Annorlunda förhåller det sig deremot med seminarierna för bildandet af folkskolelärarinnor.

Vid den nya seminarieorganisationen var det ännu en i vårt land temligen oförsökt sak huruvida qvinnan skulle vara fullt lämplig såsom lärarinna i den egentliga folkskolan. Denna ovisshet må hafva varit tillräcklig såsom skäl hvarför man då endast inrättade 2 folkskolelärarinne-seminarier. Men nu har erfarenheten lärt oss, att lärarinnorna i de allra flesta fall äro jemngoda med och i vissa hänseenden öfverträffa lärarne. Följden här af har också blifvit den,

att efterfrågan på lärarinnor, både för folkskolor och småskolor, med hvarje år varit allt större och under de senaste åren vida större än som motsvarar tillgången från de tvänne qvinliga seminarierna. Vid det ena af dessa seminarier har jag mig bekant, att öfver 80 requisitioner å lärarinnor ingingo förra läsåret, under det att endast något mer än 40 elever utexaminerades. Men icke nog härmed, tilloppet af inträdessökande har under de senare åren så ökats, att seminarierna måst, af brist på nödigt utrymme, afvisa många för öfrigt fullt kompetenta lärarinnekandidater.

Så glädjande nu dessa fakta å ena sidan äro, då de ju ovedersägligen visa, dels att församlingarnas förtroende till de offentliga seminarierna utexaminerade folkskolelärarinnorna är i stigande, dels att många goda krafter vilja göras skickliga till folkskolesakens befrämjande, så betänkligt är det å andra sidan att tillgången på lärarinnor icke motsvarar efterfrågan, samt att seminarierna måste afvisa så många för öfrigt lämpliga och kompetenta inträdessökande, som man kan finna af seminarie-rectorernes berättelser. Att man här i Stockholm vid folkskolelärarinne-seminariet, enär nästlidne höst inemot 100 inträdessökande anmälde sig, efter hvad jag förnummit, nödgats inrätta en så kallad parallelklass, torde väl icke kunna anses annorlunda än som en nödfalls-åtgärd, helst i betraktande af den trånga lokalen.

Under sådana förhållanden och i synnerhet med anledning af det stora behof af lärarinnor, som förefunnits inom den ort jag representerar, hade jag ämnat väcka förslag om inrättande af ett lärarinne-seminarium i Skåne, men som jag nu finner af Kongl. Maj:ts nädiga proposition, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen anvisa nödiga medel för två dylika seminarier, att upprättas ett i sydliga och det andra i norra delen af landet, dock har Kongl. Maj:t ej närmare angifvit ställena, hvarest dessa skola anläggas, hvarför jag, till följd af det stora behof som finnes för erhållande af ett dylikt i Skåne, härmed vill för min del föreslå, att det lärarinneseminarium, som möjligen kommer att bildas inom sydliga delen af vårt land, måtte förläggas i Skåne, och af flera skäl skulle jag äfven vilja föreslå staden Landskrona som lämpligaste platsen för en dylik läroanstalt. Hvad som synes mig tala för valet af denna plats, är dess sunda läge i en rikt befolkad ort, lätta kommunikationer, billighet på lefnadsförnödenheter samt icke minst det stora intresse och de betydliga uppoffringar för folkskoleväsendet som denna kommun visat, och hvaraf följdén blifvit att Landskrona stads folkskolor, såsom af vederbörande folkskoleinspektörs berättelse framgår, för närvarande höra till de bästa i vårt land — de bästa icke minst därför att man i dem lyckats på ett mycket godt och nyttigt sätt förbinda den bokliga undervisningen med det rent praktiska arbetet. Såsom ett ytterligare stöd för mitt förslag att i Landskrona anlägga ett offentligt folkskole-

skolelärarinne-seminarium, torde ock förtjena påaktas den omständigheten, att derstädes sedan flera år är i verksamhet ett privat småskollärarinne-seminarium, hvilket varit en stor hjälp i den inom provinsen rådande bristen på småskolläraryinnor och vunnit mycket erkännande, men hvars längre fortvaro väl torde vara beroende af den nuvarande föreståndarens villighet att dermed taga befattning.

På grund af hvad jag sålunda andragit, hemställer jag:

att Riksdagen ville besluta, att för den händelse Kongl. Maj:ts nådiga Proposition i så måtto vinner Riksdagens bifall och ett nytt lärarinneseminarium kommer att bildas för för södra Sverige, detta då måtte förläggas i staden Landskrona.

Och anhålles vördsamt att denna min motion måtte i sammanhang med nämnda Kongl. Proposition komma under behandling.

Stockholm den 23 Januari 1874.

Ivar Månsson.

Häruti instämma:

Nils Nilsson
från Torna härad.

Nils Hansson.